

10.1.2022

VN/31776/2021
STM143:00/2021**2022/2 TYÖELÄMÄN KORONAPASSIA TAI MUUTA VASTAAVAA VAIHTOEHTOA KOSKEVAN
LAINVALMISTELUHANKKEEN TYÖRYHMÄN PÖYTÄKIRJA 10.1.2022**

Aika 10.1.2021 klo 14.00-15.50

Paikka: Teams-etäkokous

Läsnä

Antti Janas	STM, puheenjohtaja
Nico Steiner	TEM, varapuheenjohtaja
Hanna-Mari Pekuri	STM, jäsen
Kimmo Tarvainen	STM, jäsen
Mari Hankaankorpi	TEM, jäsen
Johanna Ylitesa	TEM, varajäsen
Lauri Koskentausta	OM, jäsen
Mira Turpeinen	OM, varajäsen
Suvi Lahti-Leeve	EK, jäsen
Päivi Lantto	VTML, varajäsen
Minna Salli	KT, jäsen
Juha Raunio	KT, varajäsen
Albert Mäkelä	SY, jäsen
Karoliina Katila	SY, varajäsen
Karoliina Huovila	SAK, jäsen
Timo Koskinen	SAK, jäsen
Minna Ahtiainen	STTK, jäsen
Ida Nummelin	STTK, varajäsen
Miia Kannisto	Akava, varajäsen
Anna Kaarina Piepponen	Kirkon työmarkkinalaitos, pysyvä asiantuntija
Hannu Kiviranta	THL, pysyvä asiantuntija
Jari Jalava	THL, pysyvän asiantuntijan varajäsen
Tommi Alanko	TTL, pysyvä asiantuntija
Mari Leinonen	STM, asiantuntijasihteeri
Jenny Rintala	STM, asiantuntijasihteeri
Tanja Ylitöyrä	STM, asiantuntijasihteeri

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Katsaus omikron-virusmuunnokseen

Jalava kertoi, että omikron on monissa maissa levinnyt valtavirukseksi ja se jatkaa nopeaa leviämistä maailmalla. Omikron aiheuttaa keskimäärin n. 60 % vähemmän sairaalahoitoa vaativia tautitapauksia kuin deltamuunnos. Jalava esitteli eri maissa tehtyjä rokotteita koskevia tutkimuksia. Rokotesuoja omikronia vastaan on heikompi kuin deltaa vastaan jo varsin pian rokottamisen jälkeen, ja suoja heikkenee nopeammin. Tehosterokotteella suoja saadaan yli 60-prosenttiseksi, mutta se lähtee jälleen laskemaan. Seuranta-aika rokotteiden osalta on toistaiseksi lyhyt ja tieto vaillinaista. Jo yhdellä rokotuksella saadaan suoja omikronin aiheuttamaa vaikeaa infektiota vastaan, ja kahdella rokotteella suoja on varsin hyvä alle 24 viikon kuluttua toisesta rokotteesta. Tämäkin suoja heikkenee ajan myötä, kolmannella rokotteella suoja voidaan parantaa. Suojan keskosta kolmannen rokotteiden jälkeen ei vielä voida sanoa mitään.

Omikronin aikana rokotteiden antama suoja infektion saamista vastaan on selvästi heikentynyt. Rokotteet pienentävät riskiä välittää tartunta eteenpäin myös omikronin kohdalla. Taudin sairastanut voi saada tartunnan uudestaan, mutta sairastamisen vaikutus on suunnilleen sama kuin rokotusten. Tutkimusta omikronista on tehty myös THL:ssä, mutta tutkimukset ovat vielä vertaisarvioitavana.

4. Vaihtoehtoon 2 läpikäyntiä

Puheenjohtaja kävi läpi vaihtoehtoon 2 liittyviä aihioita. Asiaa koskevat uudet pykälät voitaisiin sijoittaa työturvallisuuslakiin. Työnantajan oikeus käsitellä työntekijän terveystietoja koskisi rokotustietoja ja sairastettua tautia. Tietoja voitaisiin käsitellä silloin, kun työntekijällä on työssään kohonnut riski covid-19-taudin osalta. Esimerkkeinä mainittiin tilanteet, kun ollaan lähikontaktissa toisiin työntekijöihin tai asiakkaisiin tai kun ollaan pitkäkestoisesti samassa tilassa muiden henkilöiden kanssa tai työskennellään toisen kanssa tilassa, jossa on huono ilmanvaihto. Samoin kohonnut riski voi olla työssä, jossa voidaan joutua tekemisiin covid-19-eritteiden tai näytteiden kanssa, työntekijöiden asuessa yhteismajoituksessa sekä työssä, johon kuuluu matkustamista ulkomaille tai työskentelyä aluksilla. Tietoja käytettäisiin vaarojen arviointiin ja sen päivittämiseen ja sen perusteella toteutettaviin suojelutoimenpiteisiin. Tietojen tulisi olla tässä tarkoituksessa tarpeen/välttämättömiä.

Keskusteltiin edellä mainituista asioista, kuten siitä, milloin voidaan arvioida kyseessä olevan kohonnut riski ja kuka siitä päättää. Riskiä ei haluttu liittää tiukasti vain tiettyihin työtehtäviin, vaan ennemmin työpaikan tosiasiallisiin olosuhteisiin. Tiedonsaantia ei haluttu rajoittaa liikaa, mutta toisaalta katsottiin, että tietojen tulisi olla välttämättömiä kyseisessä tilanteessa. Saamiensa tietojen perusteella työnantaja pystyisi paremmin suunnittelemaan, toteuttamaan ja myös kohdentamaan suojelutoimenpiteitä. Esitettiin sekä puoltavia että vastustavia näkemyksiä siitä, pitäisikö tiedonsaantioikeus olla myös yhteisen työpaikan pääasiallista määräysvaltaa käyttävällä työnantajalla. Puheenjohtaja korosti, että rokottamattomuus ei olisi este työpaikalle pääsulle tai työn tekemiselle, ja työnantajalla on edelleen velvollisuus suojella kaikkia työntekijöitään. Työntekijät, joilla rokotus- tms. suoja ei ole, otetaan huomioon suunniteltaessa työsuojelutoimenpiteitä.

Puheenjohtaja totesi, että tietojen käsittelyssä noudatettaisiin yksityisyyden suojasta työelämässä annettua lakia tai sen tiettyjä nimenomaisia säännöksiä. Tässä tarkoitettuja terveystietoja koskevaksi selvitykseksi työnantaja voisi hyväksyä työntekijän oman ilmoituksen, mutta halutessaan hän voisi edellyttää luotettavaa selvitystä, kuten EU:n koronatodistusta tai muuta terveydenhuollosta saatua selvitystä. Jos työntekijällä ei olisi esittää selvitystä, hänet voisi rinnastaa työsuojelutoimien kannalta rokottamattomiin. Väärän tiedon antaminen voisi aiheuttaa työntekijälle seuraamuksia, mutta tämä ei poikkeaa muista vastaavista tilanteista työelämässä.

Mahdollinen testaaminen koskisi pikatestejä ja olisi lisäys työnantajan keinovalikoimaan, mutta se ei korvaisi muita suojelutoimenpiteitä, vaan täydentäisi niitä. Vaarojenarvioinnin perusteella työnantaja voisi harkita, ottaako pikatestien jakamisen työpaikalla käyttöön. Testien tulisi olla vaatimustenmukaisia. Työntekijä tekisi

testin itse kotona tai työpaikalla. Testi olisi työntekijälle vapaaehtoinen ja maksuton. Työnantajalla olisi oikeus saada testitulokset tietoonsa. Laki olisi määräaikaan. Voimassaolosta on tässä vaiheessa hyvin vaikea sanoa tarkasti, mutta voimassaolo tuskin voisi ulottua ainakaan pidemmälle kuin mahdollisesti vuoden 2022 loppuun saakka.

Keskusteltiin ehdotuksesta. Tällä hetkellä on tilanne, että monet covid-19-taudin sairastaneet eivät saa sairaudestaan virallista todistusta, koska he eivät pääse PCR-testiin. Paljon keskustelua herätti se, millaisia seurauksia työntekijälle voi tosiasiallisesti aiheutua rokottamattomuudesta, vaikka mistään seuraamuksista ei säädettäisikään. Seurauksia toivottiin vähintään pohdittavan, kuten esim. mitä tapahtuu, jos työnteke tosiasiallisesti estyy. Työnantajat voivat suhtautua rokotuksiin hyvin eri tavoin. On myös mahdollista, että esim. asiakkaat vaativat rokotettua työntekijää, jolloin rokottamattoman työnteke voisi tämän vuoksi estyä. Kyse on myös työntekijöiden oikeussuojasta.

Keskusteltiin vielä ehdotuksesta yleisesti sekä siitä, ollaanko nyt ns. oikeilla jäljillä. Todettiin, että valmistelu etenee oikeaan suuntaan ja että nimenomaan työnantajan tiedonsaantioikeus rokotuksista tai sairastetusta taudista on keskeinen kysymys. Yksityiskohtia on vielä pohdittava, ja on toivottavaa, ettei tulkinnanvaraisuutta jäisi eikä riitatilanteita työpaikoilla syntyisi.

Sovittiin, että torstain kokoukseen pyritään laatimaan alustava pykäläluonnos, jonka pohjalta keskustelua jatketaan.

5. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.50.

Antti Janas

puheenjohtaja

Tanja Ylitöyry

sihteeri